

RVDIMENTORVM COSA

mographicorum Ioannis Honteri Co-

ronensis Liber I.

Celorum partes, stellas cum flatibus, urbes,
Regnaq; cum populis, sparsas & in
quore terras,

Monesq; & fluuios, iunctisq; animalia plantis:

Officia ac sectas uarias, operumq; labores,

Morborumq; simul species & nomina dicam.

Mundus in aethereum, qui de super imminet orbi,

Inq; elementorum duplicatur corpora primum.

Aethereus duplices sphaerarum cominet orbes,

Fixaq; cum septem stellis errantibus astra.

Maiores cycli, qui mundum partibus aequi-

Distribuant, ut signifer aequatorq; feruntur:

Quemq; dies medius designat, & imus horizon,

Lacteus, ac duo qui ducuntur ab axe coluri:

Zodiacus primum bisseis undiq; signis

Conspicuis, tropicum attingens obliquus utrunq;

A summo tancrum, capricornum cernit ab imo.

At qui signiferum rectus secatur, inq; priori

Lanigeri libræq; gradu lucem aequat & umbras,

Aequator, media in mundi regione locatur.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE.

LIBER

Qui paribus spacijs occasum cernit & ortum
 Circulus, & gemino concurrat semper in axe:
 Discernitq; diem, uariatq; mensembrinus orbem.
 Hinc medium sphaerae superum distinguit ab imo
 Alter, & is caeli primum terraq; supremum
 Coniungens, fertur (quia uisum finit) horizon.
 Lacteus hinc sequitur candore notabilis ipso,
 Qui solus caelo spectatur nocte sereno,
 Transuersusq; diu geminum praetermeat axem.
 Mox bini subeunt, qui quattuor ante relatos,
 Seq; secant, gemino coeuntes cardine mundi,
 Tempora qui signant anni, caelumq; per astra,
 Quattuor in partes diuisum mensibus aequis.

Hinc alios numerant praedictis orbe minores,
 Qui per inaequales diducunt sidera partes.
 Circulus ad boream complectitur Arcton, & intus
 Sidera concludit liquidum fugientia pontum.
 Alter ad aestiui defixus sidera Cancri,
 Solstitio longum cogit decedere Solem.
 Tertius hunc ultra Brumalis nomine dictus,
 Quo noctem tropico sol porrigit in capricornum.
 Vnus ab his superest extremo proximus axi,
 Quem terris pressum notius describit horizon.
 Hisq; parallelis zonis tibi quinq; profundum

Diuiditur

P R I M V S.

Diuiditur cœlum, totidemq; plage orbe premuntur,
 Quarum quæ media est, uix est habitabilis æstu,
 Nix tegit alta duas, totidem inter utranq; locata
 Tempericem retinent mista cum frigore flamma.
 Hanc nos incolimus, contraq; antichthones illam.
 Nec dubium antipodes multis consistere terræ
 Partibus, ad centrum directis undiq; plantis.
 Puncta duo cœlum in paruos ubi uoluitur orbes,
 Constituere polos, geminoq; à cardine mundi
 Per centrum terræ tenuis deducitur axis.

Signifer hinc bissex obliquat sidera, quorum
 Sex uidet ad boream, sex æquidialis ad austrum.
 Terdenis gradibus signum distinguitur unum,
 Bis tricena, gradus memoratur habere minuta.
 Atqui signorum uaria est natura genusq;,
 Mascula sunt, aries, gemini, leo, libra, sagitta,
 Fusor aquæ, iunctumq; simul sortita calorem.
 At sibi foemineam consciscunt frigida sortem,
 Bos, cancer, uirgo, capricornus, scorpio, pisces.
 Frigida sunt nocti, sed mascula sacra diei.
 Ipsa quoq; his anni uariantur tempora signis,
 Nanq; aries, taurus, gemini, sunt sidera ueris:
 Aestatem cancer, leo trux cum uirgine complent,
 Scorpius autumnum, & duplici cum lance sagitta:

LIBER

Unde hyemem pisces, capricornus, aquarius addunt.

Restat adhuc eadem ternis proportio signis:

Ignea triplicitas aries, feruens leo, Chiron:

Terrea sed taurus, uirgo & capricornus habentur:

Aëream sortem chelæ, urniger atq; gemelli:

Scorpius appropriat, piscesq; & cancer aquosam.

Deniq; cum uegetet communis corpora uirtus,

Singula membra tamen quoduis sibi uendicat astrum:

Quippe aries capiti, taurus ceruicibus hæret,

Brachia sub geminis censentur, pectora cancro.

Sorte regit scapulas leo, uentrem atq; ilia uirgo,

Libra tenet lumbos, & scorpius inguine regnat,

Arcitenens femori, gembus capricornus amatur,

Cruraq; fusor aquæ reficit, uestigia pisces.

Et quoniam uariæ currentes ordine stellæ

Corporis æquales spacio, similesq; colore,

Haud internosci poterant, solertia sparsas

Struxit in effigiem & uariarum membra ferarum,

Imposuitq; simul iunctis cognomina stellis.

Ad boream geminas ingens Draco diuidit Arctos.

Hinc subit Arctophylax pariterq; Corona, Lyræq;

Proximus Engona sis: post hunc ophiuchus & Anguis.

Mox Aquila & Telum surgunt, & lactea Cygni

Sidera, Pegasus hinc sequitur Delphina, simulq;

Andromede.

PRIMVS.

Andromede, Cepheusq; & Cassiopea parentes,
 Armatusq; gener Peseus: circum ora Medusæ
 Horrida, Deltoton simul Heniochusq; feruntur,
 Hinc aries, taurus, gemini, cancer, leo, uirgo,
 Libraq; scorpius, arcitenens, caper, hydia, pisces.
 Cetus & Eridanius post hæc uertuntur ad austrum,
 Orionq; premens Leporem. Procyonq; resurgens,
 Inde Canis maior stellataq; cernitur Argo,
 Perq; trium loca signorum se porrigit Hydra,
 Craterem dorso gestans, Coruumq; loquacem.
 Hic Fera Centauro resupina tenetur, at ultra
 Thuribulum, notie Piscis fugit astra Coronæ.

Sunt etiam propria dictorum sidera partes:
 Pleiades in dorso tauri sex esse feruntur,
 Fronte sedent Hyades, fundendis imbribus aptæ.
 Inde Propus pedibus geminorum præuia, sed quæ
 In cancro nubem referunt, Præsepe uocantur,
 Moxq; duo circum Præsepe feruntur Aselli.
 Regia stella nitet generosi in corde leonis,
 Virginis in summa gestatur Spica sinistra,
 Sed Protrygeta subit prope dextram uirginis alam,
 Quattuor in dextra quæ conspiciuntur aquari,
 Vrnæ: at quæ pisces connectunt, Vincula dicunt.
 Nodus inest Vincolo: pedibus subiecta Bootæ

LIBER

*Arcturi stella insequitur Plaustrumq; Bouesq;
 Postremas Helices stellas: humeroq; sinistro
 Heniochi residet sidus pluuiiale Capellæ,
 Inq; manu leua geminus discernitur Hoedus.
 Ast argo in summa micat inclyta stella Canopi.
 Sirius inde Canis fixus maioris in ore,*

*Hinc tibi per medium septem decliue feruntur,
 Saturnus, Sol, Luna, Venus, Mars, Iupiter, Hermes
 Fixa quidem toto circumuoluuntur Olympo
 Sidera, sed proprios retinent errantia motus:
 Semper enim currunt fixis contraria stellis,
 Atq; domos habitant bissena per astra, suasq;
 Exercent illic proprio quisq; ordine uires.
 Luna tenet Cancrum, geminos cum uirginis astro
 Mercurius, tauro & chelis Venus ipsa quiescit.
 Feruidus inde leo Soli, sed scorpius ardens
 Atq; aries Marti cedunt: hinc piscis uterq;
 Centaurusq; Iouem, Saturnum fusor aquarum
 Rectorem agnoscit, simul egocerotis & astrum.*

*At planetarum in rapidis distantia signis,
 Dicitur aspectus, quo se impediuntq; iuuantq;.
 Cum duo planetae alterutris distare uidentur
 Sextam signiferi partem, uel per duo signa,
 Aspectus fertur sexangulus: at tria quartam*

Zodiaci

PRIMVS.

Zodiaci partem cum stant per signa planetæ,
 Conspicitur facies quadrangula: tertia sed pars
 Signiferi, reddit per quattuor astra trigonum.
 Deniq; per mediam contraria sidera partem
 Eminus aspectum soliti firmare planetæ:
 Ac certis spacijs concurrere rursus eodem
 In signo, quoties superi obscurantur ab imis.
 Sunt etiam aduersa gemini se parte secantes
 Orbes, quos faciunt Solis Lunæq; meatus:
 Sectio qua Phœbe gelidas ascendit ad arctos,
 Hæc eadem caput est: sed & altera cauda draconis,
 Quæ Luna imbriferum cursu descendit ad austrum.

Accipe quo spacio perlustrent signa planetæ:
 Saturnus cursum duodena per astra rotatum
 Motu retrogrado terdenis conficit annis.
 Bissenisq; Iouis bissenæ perambulat astra
 Sidus: at ipse duos graditur Mars amplius annos,
 Sol in se sua per uestigia colligit annum,
 Signa Venus, dubiusq; anno minus amplius Hermes,
 Sed bis quindenis percurrit Luna diebus.

Hinc ortum triplicem nobis posuere priores,
 Quo stellæ ascendunt, obituq; sub æquora pergunt.
 Cosmicus exorto stellas cum sole reducit,
 Cum simul aduersæ tingunt se Tethyos undis.

LIBER

Occiduo Chronicus surgentes cernit horizon
 Sole, & in opposita stellis regione cadentes.
 Quin ubi Phœbus equis summo procul axe recessit,
 Incipiunt stelle sensim apparere minores.
 Mox cum sol propior flammis opera omnia lustrat,
 Astra polo fugiunt, quorum simul agmina cogit
 Lucifer & cœli statione nouissimus exit.

Ut stelle in longum primo distare uidentur
 Arietis à puncto, sic has ecliptica monstrat
 Linea signiferi in latum cessisse. Per axem
 Et fortunatas quæ transit linea terras,
 Inde quidem trahitur distantia longa locorum.
 Sed spaciū latum est, quod ab æquatore recedit,
 Atq; poli gradibus respondet ubiq; leuati.
 Declinat sidus, cum distat ab æquidiali.
 Eleuat, ex imo quod in altum mittit horizon.

Messembrinorum quiuis semisse recepto,
 Quindenīue gradus, respondent protinus horæ
 Vnius spacio: sex & triginta feruntur:
 Quisq; gradus denos retinet: quantoq; recedit
 Longius à medio noctes æquante diesq;
 Orbe, magis coiens geminum decrescit ad axem,
 Aestiuosq; dies numerosis explicat horis.
 At gradus in longum, sub cyclo scilicet æquo:

PRIMVS.

In latum, stadijs respondet ubiq; locorum
 Quingentis, quorum spacia hæc tibi carmina signant,
 (Quattuor ex granis digitus formabitur unus.
 Est quater in palmo digitus, quater in pede palmus:
 Quinq; pedes passum faciunt, passus quoq; centum
 Quinq; & uiceni stadium dant: sed miliare
 Octo dabunt stadia, & duplatum dat tibi leucam.)
 Milleq; bis decies passus nunc iura diurnum
 Constituere uiae spacium: miliaria forte
 Quattuor, exiguoue minus nostratia reddunt.

Inferior mundus tellure & aqua, aere & igne,
 Dicitur ex primis rerum consistere causis:
 Ex quibus assiduis uicibus modò cuncta creantur,
 In quæ iterum, quicquid natum est, natura resoluit.
 Aëris æthereo uis est stabilita sub igne,
 Quæ sibi dissimilis triplici regione notatur,
 Summa calet, media est gelidissima, proxima utrunq;
 Aestatem ac frigus diuerso tempore sentit.
 Quippe uapor duplex ascendit in aëra, primus
 Crassus & humidior propria grauitate tenetur:
 Aridus atq; calens sine pondere profilit alter.
 Ex humente quidem concreescere sæpe seruntur
 Hybernæq; niues, matutinæq; pruinae,
 Largior & crassis descendens nubibus imber,

LIBER

Roresq; nebulaeq; & mista grandine nimbi.
 E sicco alterna generantur sorte uapore,
 Fulgura cum tonitru, rapidi cum fulmine uenti.

Nomina uentorum posthac patriamq; docebo:
 Quattuor oppositis ueniunt e partibus orbis,
 Quos circum uarij dextra laeuq; feruntur,
 Impelluntq; leues aduersis flatibus auras.
 Frigidus a summo descendit A partibus axe,
 Circius ad zephyrum, Boreas hunc cingit ad ortum.
 Auster ab aduerso pluuias inducit olympo,
 Ab Lybe qui dictum, dictum quoq; spectat ab Euro.
 Insuper & uerno flat Subsolanus ab ortu,
 Solstitium huic sociat retrahentem nubila uentum,
 Brumalesq; tropæ uiolentum flatibus Eurum.
 Occiduo Zephyrus de cardine spirat; at ipsune
 Africus hyberno contingit sole cadente,
 Ac simul Argestes æstiuo solstitiali.

Tempus & ad solidam propius descendere terram.
 Que centro in medio penitus firmata quiescit.
 At circum roseis sol uectus ubiq; quadrigis,
 Exortu lucem, discessu procreat umbram.
 Eclipsimq; facit, si quando corpora lunæ
 Obiectu terre radijs intacta relinquit.
 Oppositisq; leuem pingit sub nubibus Irim.

Nec

PRIMVS.

Nec dum etiam solitas diuersis mensibus anni
Continuare uices, uariasq; nouare locorum
Perpetuo cessat motus discrimine formas.

Longa parallelis est subdita terra duobus,
Vnde dies mediam ab reliqua distinguitur horam:
Clima; in oppositis memoratur partibus orbis.
Atq; hinc per Meroen, per niloticamq; Syenen,
Et per Alexandri, rhodij quoq; Apollinis urbes,
Perq; Hellepontum atq; Borysthenis ostia currunt,
Riphæasq; arces, quibus additur ultima Thule.
Inde per antithesim contraria climata longas
Imparibus spacijs uariant noctesq; diesq;.
Quinetiam tellus uaria ratione uocatur,
Insula, continuum simul & peninsula, & isthmus.
Aequoreos itidem fluctus, quibus abditus orbis,
Occanum appellant, pelagusq; sinumq; fretumq;.

RVDIMENTORVM COSA
mographicorum Liber II.

NVnc quoque terrarum triplices percurrere
partes,
Europæ, pariterq; Asia, Libyæq; calentis
Aggrediar, priscis miscens noua nomina regnis.
Nanq; uelut rerum cursus sub sole per orbem
Incertis uicibus nunc huc, nunc fluctuat illuc,
Nec retinere ualet stabilem per secula sortem.
Sic olim indigenis bello, fame, peste fugatis,
Nomina sæpe nouis sunt commutata colonis.
Finibus Europæ clauduntur Iberica regna,
Quæ prima oceanum spectant, solemq; cadentem.
Hinc sursum uersus borealia littora Galli,
Germaniq; tenent, & gentes Sauromatarum,
Quæ Scythiam partim contingunt solis ab ortu:
At Scythiam Thraces opibus belloq; superbi,
Et Mæcedum quondam clarissima regna sequuntur.
Græcia dehinc notium longe procurrat ad axem,
Cui Peloponnesus bimari coniungitur Isthmo.
Hinc procul ionios exceptans margine fluctus
Adriæ, Illyricis Italos seiungit ab aruis.
Europæ medium Dacorum regna tenent: mox

Pannonia

S E C V N D V S.

Pannoniæ tellus uicinis iuncta Poloniis,
Vndiq; terrificis premitur nimis obuia bellis.

Principioq; triplex Hispania coninet urbes.

Batica quas posuit, quæ nunc Granata uocatur:

Quasq; Tagus spectat per Lusitanica regna,

Quæ modo Castiliæ mutato nomine tellus,

Galliciæ simul & Portugallensis habetur.

Et quas præcipiti cursu pertransit Iberus,

Qui per Nauarram tarraconensia rura

Obliquus fugiens, pelagi coniungitur undis.

Corduba principio præpollet, & Ispalis urbes,

Priscaq; Tartessus, Paxiulia, Compostella,

Hinc & Vlyssippo simul & Salmantica, moxq;

Illipulæ magnæ & gemine Carthaginis arces.

Toletum, infelixq; olim Numancia, Burgis,

Mœniâq; Emeritæ, & Gallis uicina Gerunda:

Tum Pompeiopolisq; Augustaq; cæsaris, atq;

Tarraco quæ nomen citimo dedit inclyta regno.

His iungas ueterem cum Barchinone Sagunum,

Dertosamq; urbemq; Valentis nomine dictam,

Ac plures alias, ubi non obscura feruntur

Flumina, & hesperio recludunt ostia ponto,

Bætis, Anas, Doriæq; simul Minijq; fluenta,

Et Tagus auriferis passim foecundus arenis,

LIBER

Hic Sacrum, Nerium, promontoriumq; Trileuce
 Oceano incumbunt: pelago Scombraria, Calpe,
 Que sociam spectat trans æquora stricta columnarum.
 Gallica Pyrene sublimi uertice regna
 Hispanis terris discernit solis ab ortu,
 Quattuor in partes diuisa: Aquitania prima est,
 Celtica quam sequitur: sed Belgica Narbonensent
 Desuper arctoïis submotam spectat ab oris.
 Has nunc alternis uicibus tenuere minores,
 Gasconij Turonensesq; nouiq; Britanni,
 Normandi, Franci, Burbonenses & Auerni,
 Picardi Flandriq;, Hanones ditesq; Brabanti,
 Campaniq;, & quos Burgundia prisca Sabaudis.
 Ac Delphinatus pariterq; Prouincia iungunt.
 Verum Aquitanorum celebres memorabimus urbes:
 Primaq; Burdegala est, post hanc Genebumq; tenetur.
 Et Turonensis tellus, & Auaricon, Andes.
 Lutetiam inde colunt, & luzdunensia Celtae
 Moenia, sed cessit Rotomagus in ordine Belgis.
 Et Gandauorum populi, ciuesq; Louani.
 Tullion hinc Lotharingorum atq; metensia rura
 Intermixta manent germanis undiq; terris.
 Cis Rhodanum Auenion iacet, Allobrogumq; Vienna:
 Mox Arclas Geneuæq; lacus, Vifontion, atq;

Masilis

S E C V N D V S.

Maßilia externis quondam constructa colonis.

Vlterior Narbo, Mons pessulus atq; Tolosa.

Sequana post Mosam, Ligeris, fluuiusq; Garumna,

Oceani repetunt diuersa per ostia fluctus.

In medium pelagus concordi fluminis alueo

Ipse Araris Rhodanusq; Isara atq; Druentia currunt.

Germanas etiam terras prope flumina Rheni,

Atq; alias alio iungam sub sole iacentes.

Occiduas partes gens martia Germanorum

Heluetij, simul & Vasti colit incola regni:

Moxq; Sicambrorum populi, cultiq; Bataui.

Cimbrica cum Frisijs Septem subiecta trioni

Chersonesus habet Pomeranos proxima saltus.

Slesia sed roseos solis consurgit ad ortus.

Inde Morauorum transfreßus rura uidebis

Austriacos colles & campos uitibus aptos.

At Styriae scopuli, rarisq; Carinthia campis

Australes, tangunt Athesina cacumina: moxq;

Heluetiae summis æquandæ nubibus alpes,

Quattuor in partes aliò currentia fundunt

Flumina, Danubium, Rhenum, Rhodanumq; Padumq;.

Interiora tenent diuersis Teutones arua

Nominibus, iuxta Hercyniam cultissima sylvam

Rhoetia Vindelicos Virttembergensibus agris

LIBER

Diuidit: Alfaciam post hos Franconia iungit
 Hessorum populis: quin & Turingia Misnæ
 Saxonas ac Marchos sociat, sed Norica tangit
 Oppida, continuis munita Boëmia syluis.

Trans Rhenum celebris Costantia prima tenetur,
 Mox Basilea, simulq; Argeminiensia rura.
 Treueris inde uetus Maguntinensibus aruis
 Iungit Aquisgranum, Agrippinensesq; colonos.
 Geldria, Traiectum pariterq; Antuerpia magno
 Vicinæ oceano, cis Rhenum plurima passim
 Oppida respiciunt Frysiarum ac Vestfala rura.
 Lipsia Brunsvigam gelidas hinc spectat ad arctos,
 Cassiliam ad zephyrum, disiunctos rursus ad amnes
 Hinc atq; hinc geminam Francfurti dispicit urbem.
 Ast Erfordensi succedit proxima tractu
 Herbipolis, simul & uicinior Vlma Tubingæ.
 Norica metropolis post has, & Praga sequuntur,
 Breslaq; Lubecumq; ac Vittembergæ: sed ultra
 Danubium, tepidoq; habitata propinquius austro,
 Grecia, Villacumq;, Oeniq; cacumina pontis.
 Hisq; Salisburgam socias, pulchramq; Viennam,
 Cumq; Ratispona Monachum: dehinc Vindelicorum
 Augustam placet, & Patauinas addere ripas.
 His quoq; largiflui fontes miscentur & amnes:

Ad

S E C V N D V S.

Ad boream currunt Amasus, Visurgis & Albis,
 Rhenus, & hinc Odera, ac popularis utriq; Sueuus.
 Danubius reliquos secum deducit ad ortum.

At nunt Sarmaticos campos Scythiamq; niualem
 Cis Tanaim fluumium & Maotidis ampla paludis
 Aequora, sub stellis gemina lustrabimus Vrse.
 Hanc terram primum ueteres coluere Agathyrsi,
 Et cum Thyssagetis Nomades, rigidiq; Georgi,
 Quin & Hamaxobij plaustris sine sede uagantes,
 Basternaq; Getaq; sagittiferiq; Geloni.
 Insuper Euxino propior gens Taurica ponto,
 Taurica supra alias quondam seuiissima gentes:
 Sed cultus terrae postremis mitior annis
 Contigit. Hesperiam partem, zephyrisq; propinquam
 Nunc propria duplices retinent dititione Poloni,
 Et quae Sarmatico coniuncta est Prussia ponto.
 At Massouitas simul & Samogitia rura,
 Ad boream accliuu sequitur Liuonia tractu.
 Nec procul hippophagis affinis Russia Moschis,
 Iunctaq; Lithuanos tangit Podolia saltus.
 Est etiam extremo quaedam sub cardine tellus,
 Ac Noriuegorum glaciali proxima ponto
 Littora & indomitae contermina Suetia Gottis,
 Scanorumq; rigens arctoo frigore tractus.

LIBER

Sed tamen & cælo propiora fruuntur iniquo
 Oppida, Riphæis nimis infestata pruinis.
 Atq; ideo raræ indigenis cultoribus urbes,
 Quas inter ccelebris Posnania prima Plocenses
 Dantiscosq; pari discernit limite campos.
 Inde Toronensi Mons regius additur urbi,
 Moxq; propinqua Rigæ Marieburgensibus agris
 Littora, Sarmaticiç; caput Cracouia regni:
 Quin & Lublinæ sociata Premislia terræ,
 Vilna quoq; & propior Leoburga tepëtibus austris.
 Istula præterea, liquidiç; Borysthenis unda.
 Pluraq; per Scythicas currunt sine nomine terras
 Flumina, stagnantesq; augent remorata paludes.

Sed iam tempus erit propiores uisere partes,
 Pannoniam Illyriamq; simul, Thracenq; cruenti
 Mauortis patriam, nimium nimiumq; propinquos
 Dalmatiæ fines, uastatamq; undiq; Bosnam.
 Mysorum inde solum, Dacorumq; oppida: quæ nunc
 Moldauiç; tenent, transalpiniç; Valachi.
 Et quæ carpathio septem circundedit arces
 Vertice, bulgaricis modò Transyluania terris
 Haud multum disclusa. Sed enumerabimus urbes:
 Regia Budensis prima est, mox Agria, post quam
 Cremnicæ montes, Posonensiaq; arua sequuntur,

S E C V N D V S.

Et cum Strigonice Cassovia prisca colonis.
 His quoq; Belogradum, & regalem iungimus Alban,
 Emporiumq; simul Varadini, atq; alta Cibini
 Mœnia, præcipitiq; sitam sub monte Coronam,
 Quam primam Europæ Christi documenta sequentem
 Sol oriens radijs lustrat propioribus urbem.
 Mox Adrianopolis Sophiæ uicinior aruis,
 Nicopolisq; triplex iacet, & Selymbria, Varna:
 Inde Liburnorum Scardona, simulq; Ragusi,
 Quæq; tenent Ponti Byzantia littora fauces.
 Quid memorem Anchialonq; Heracleamq; Perinthuq;
 Abderamq; Maroneamq; & Olynthon & Aenon,
 Callipolimq; & que sociant freta Seston Abydo,
 Atq; alias, quarum iam nil nisi nomina restant?
 Imò etiam patrijs nunc uix hæremus in oris.
 Non tamen antiqui desunt regionibus amnes.
 Danubius secum defert Oenumq; Lycumq;,
 Germanos fluuios: sed aquæ septemplex Istri
 Nomine mutato decliuibus undiq; ripis
 Præcipitem Drauum ac Sauum, placidumq; Tibiscum,
 Et patrium simul in Pontum comitantur Alutham.
 Strymonis Aegæo, Nessiq; Hebriq; fluenta
 Miscentur pelago. Montes quoq; partibus illis,
 Isnarus & Rhodope, coniunctusq; Orbelus Hemo,

LIBER

Et qui Dalmaticis late discernit ab oris
 Rascenses populos sinuoso uertice Scardus.

Uterior Macedum tellus, quondam incluta regna,
 Continet Albanos, mox Pæonas atq; Pelasgos
 Aemathie campos quoq; Mygdoniæq; recessus.
 Has prope Thessalicis Magnesia iungitur agris.
 Doris item spectat Locrensis rura, sed ultra
 Proximat Aonijs Phocensis & attica tellus.
 Trans Isthmum Actoli simul & uicinius Acarnan,
 Epirusq; iacet, uarijs distincta colonis.

Atq; hæc prisca quidem, nunc Turcia tota uocatur,
 Helladis at uix dum uestigia parua supersunt.

Quin igitur ueteres potius celebrabimus urbes:
 Primaq; Dyrrachiū est, urbisq; ab Apolline dictæ
 Mœnia, Pieriæq; domus gratissima Musis.

Hinc Hypatæ Phthiæq; & Larissæ sequuntur
 Oppida, mox & Opūs, & Pella insignis alumnis.

Et quæ prima fidem nostrum diffudit in orbem,
 Amphipolisq; simul, necnon Berrœa Philippiq;
 Et Thebæ Baccho celebres, & Apolline Delphi.

Aulidis hinc portus, Megara & cercalis Eleusis,
 Tum proprium diuæ cognomen & urbis Athenæ.

His quoq; Naupactum, Anticyram & Calydonia rura,
 Leucadaq; Ambraciamq; simul, glandisq; feracem

Dodonam

S E C V N D V S .

Dodonam & celsam Buthroti iungimus urbem.
 Per Macedum fines pelagi petit Axius undas:
 Nec procul & Chabrius rapidiq; Haliacmonis amnis,
 Peneusq; fluens medius per Theffala Tempe:
 Sperchij Ismeniq; uadum, Cephisus & acer
 Illiffus, crebrasq; urgens Achelous arenas.
 Quinetiam uarij celebrantur in Hellade montes:
 Pelius, Othrys, Athos, & fato nobilis Oeta
 Herculis, & bijugo Parnaſſi uertice colles:
 Virgineusq; Helicon, natusq; ad sacra Cithæron,
 Oſſaq; cum Pindo, maiorq; ambobus Olympus.
 Hinc ſpectant Adriæ prærupta Ceraunia fluctus,
 Sunion Aegæum. Sed uastas carmine terras
 Helladis emenſi, bimarem tranſibimus iſthmum.
 Ac ſimul argolicas & achæidas atq; Laconum,
 Et Peloponneſi reliquas per littora gentes,
 Urbibus ex proprijs dictas luſtremus, & intus
 Arcadas antiquos: quibus adiſcientur & urbes,
 Argosq; Sparteq; agamamnoniæq; Mycena:
 Mox Epidaurus adeſt, & nobilis ære Corinthus,
 Olenus & Sicyon, Patræq; humilesq; Cleonæ.
 Gythion ac Troezen, Meſſene, notaq; Lerne.
 Inde Methona, Pylus. Piſarum atq; Elidis urbes,
 Mantinea, Tegea, Megalipoleosq; coloni.

LIBER

Inachus Argolicos campos, Asopus Achiuos,
 Eurotas cultus Lacedæmonis irrigat agros:
 Nec procul Alpheus lapsus subter mare, qui post
 Ore Arethusa tuo siculis confunditur undis.
 Arcadium illustres incingunt undiq; montes,
 Menala, Taygetus, Pholoë ac Stymphalides umbræ,
 Et cum Cylleno gelidi pineta Lycei.
 In mare Spiræum tendit, Maleæq; furentis
 Acstus, & Acritas ac Tænarus ostia Ditis.

Hesperios procul hinc tractus, atq; itala regna
 Incingit mare quod supra, quodq; alluit infra:
 Sed mediam duplices secat Appenninus utrinq;
 Ausoniam in partes. Adriam littusq; sinistrum
 Cum Carnis Venetiq; colunt, Galli; togati,
 Umbri Picentesq; uiri, Prisci; Sabini,
 Pelignosq; sequens Frentanus & Appulus agros.
 Hic salentini calabriq; per oppida campi,
 Magnaq; in ausonijs habitatur Græcia terris.
 Brucia Lucanos tyrreno littore primos,
 Et Campanorum letos circum æquora colles,
 Volscorumq; domos spectat, ueteresq; Latinos,
 Hinc Ligurum populos, Hetruscorumq; penates,
 Insubriumq; agros, spaciosasq; insuper urbes:
 Quæq; tenent Veneti munita palatia ciues,

S E C V N D V S .

Et Mutinæ Patavique arces, ditisque Ravennæ.
 Histrorum inde iacent Tergeste, Aquileia tractu:
 Ultra Ancona mari spectata, Bononia campis,
 Mox et Ariminon et Ferraria, Nursia, Sulmo,
 Sipuntum atque Amiterna domus, Venusinaque rura,
 Brundisium, Hydruntumque, propinquaque tecta Crotonis.
 Inde Tarentinæ Metapontum iungimus urbi,
 Rhegion ac Locros, biseriisque rosaria Pæsti,
 Sirenum scopulos, promontoriumque Mineræ,
 Surrentum, Capuam atque altum Præneste, Salernum,
 Parthenopesque arcem, et Cumææ templa Sibyllæ,
 Nuceria et Nole Beneventanosque colonos,
 Antiphataque domum, et Circeæ littora terræ.
 Mox Caieta iacet, Sinuessaque, Tybur, Aquinum,
 Ardeaque, et rerum quondam pulcherrima Roma.
 Roma caput mundi: Perusinaque rura sequuntur.
 Et Florentinis immixtus mœnibus Arnus.
 Nec Mediulani pulchram reticebimus arcem,
 Dertonam Ticinumque simul, Genuamque superbam,
 Tridentum Pisamque urbem, ueteremque Cremonam,
 Mantua quam sequitur, Verona, Placentia, Parma,
 Atque aliæ plures, quas præterlabitur amnis
 Eridanus, post hunc Rubicon præcepsque Timæus:
 Hinc Tifernus, et Hirpinis est montibus ortus

LIBER

*Aufidus: ac Tuscum qui deuoluuntur in equor,
 Vulturnusq; celer, Silari Sarniq; fluenta,
 Cuiq; fuit rerum concessa potentia, Tybris.
 Sed quis finis erit, si prosequar omnia uerbis
 Oppida & apricos colles, Syluasq; lacusq;
 Fluminaq; & campos, sinuososq; undiq; portus
 Omnia sunt fama totum uulgata per orbem.*

RVDIMENTORVM COS- mographicorum Liber III.

HActenus Europæ lustratis ordine regnis,
 Et procul hinc uentis immensa per equora uecti,
 Tandem Asiæ magnæ populos uideamus & urbes.
 Hanc late triplici contingens littore uastus
 Alluit oceanus. Zephyris obuersa tenetur
 Incluta Syrorum tellus, Asiæq; minoris
 Portio, & antiquo notissima carmine Colchis.
 Tum uariæ gentes passim deserta Scytharum,
 Mox etiam tenui felices uellere Seres,
 Tartariciq; tenent borealia rura coloni.
 Hinc oriens Scythiam trans celsum spectat Imaum,
 Regnaq; trans latum quæ restant indica Gangem.
 Quinetiam interior longe procurrit ad austrum
 Indis, Carmanisq; propinqua Gedrosia terris.

Persidiæ

T E R T I V S.

Persidis inde solum sequitur, chaldaeq; regna,
Totaq; thuriferis Panchaia pinguis arenis.
Multæ intus gentes celebres, populiq; potentes
Terrarum uarios sparsim tenuere recessus.

Sed nos iam Syriae pennis aduersa fauoni
Littoraq; & terram lustremus melle fluentem.
Prima Palaestinam Sirbonidis alluit unda,
Mox & oliuiferis Iudææ collibus, illinc
Phoenissas pariter gentes, Apamenaq; rura,
Verum hinc palmiferam prorsus sociabis Idumen.
At Galileorum spaciofo limite fines
Latifluus Iordan scindit Trachonitidis aruis.
Interiusq; solum bis quinis urbibus aptum,
Hinc Coelen syriam, hinc Castotidis aspicit agros:
Insuper & mediam concludunt flumine terram
Tigris & Euphrates, qui per Babylonica lapsi
Mœnia, uoluuntur sinuosum in Persidis æquor.
Sunt etiam egregiæ dictis regionibus urbes,
Ascalo & Antipatris, pariterq; Azotia rura,
Et Samaritanis habitata Sebastæ colonis.
His sacram Solymorum ædem, Gazamq; potentem,
Cæsaream duplicem, & priscam iungemus Ioppen,
Cum Sidone Tyrum celebrem, & Ptolemaidis urbem,
Beryton ac Tripolin, Myriandron, Laodiceam,

LIBER

Tiberij, atq; alias Galilæi littoris arcus,
 Et Gadarenorum fines, urbemq; Scytharum.
 Nec procul Europum claramq; uidebis Edeffam,
 Nisibin, & latius maculatus sanguine Carras.
 Est quoq; diuersis non una Seleucia terris,
 Prima tenet littus, medios colit altera campos.
 Palmyra deinde subest, Hierapoleosq; coloni.
 Antiocheia duplex, quarum accolit altera Taurum,
 Altera per medium labentem cernit Orontem.
 Chrysoreas pulchro præterfluit amne Damascus.
 Iordanisq; sacer geminis è fontibus ortus,
 Per lætas ualles & amœnos undiq; saltus
 Tandem Asphaltitæ diris immergitur undis.
 Hoc tractu quondam Deus impietate superbas
 Sulfureis flammis Sodomorum perdidit urbes.
 Et Iericunta quidem similis uindicta secuta est:
 Totaq; nunc regio præscis uiduata colonis,
 Obruta desertis uestigia quærit in agris,
 At nunc præcipuos uideamus in ordine montes,
 Fœcundum cedris Libanum, celebrataq; fama
 Carmeli iuga: mox è quo Deus ipse tremendo
 Fulgure cum tonitru lapsus perterruit orbem.
 Inde duplex Casius geminato uertice surgens,
 Hinc Pelusiacæ, inde Seleuci iungitur urbi.

Verum

T E R T I V S.

Verum age nunc tandem portas superemus *Amari*.
 Ac primos Cilicum populos, *Asiae*q; minoris
 Littora, & internos peragremus ubiq; recessus:
 Pamphyliam & *Lycias* urbes, *Lyciae*q; propinquos
 Caras, & *Aegæi* confines æquoris agros:
Ionie clarasq; domos, *Lydos*q; penates,
*Acolidos*q; & *Mysorum* quondam inclyta rura.
 Hinc *Rhetæa* iacent *Phrygiæ* clarissima bello
 Littora, principiumq; *Propontidis* *Helleſponus*:
 Mox *Bithynorum* fines, quâ strictior alter
Bosphorus *Euxinum* pontum concludit: at ultra
Paphlagonum tellus coniuncta est *Leucosyrorum*,
Cappadocum & *Chalybũ* ferri prænantibus agris.
 Inde *Lycaoniae* *Pisidarum*q; arua, simulq;
Mæones & *Galatæ* medios tenuere recessus.
 Verum ea barbarie nunc tam confusa præmuntur,
 Ut neq; sint noti fines, neq; mœnia terris:
 Atq; ideo ueteres urbes, & prisca locorum
 Nomina, & insignem quondam celebrabimus *Iſſum*.
 Mox intus *Cydni* diuisam flumine *Tharſum*,
 Et crassam *Soloen* *Pompei* nomine dictam,
*Coryciam*q; urbem pariter portumq; specumq;:
 Nec procul *Aſpendus* ripas tenet *Eurymedontis*.
 Hic etiam *Attalici* colitur uicina colonis

LIBER

Cynthia Pergensis simul & Patareus Apollo:
 Inde Cragiq; iugum, nocturnoq; igne Chimæram
 Terribilem, & Xanthi flauas linquamus arenas:
 Piscosamq; Gnidon potius, claramq; sepulchro,
 Urbem Halicarnassum, & Mausoli nomine regis,
 Aegæiq; alias memoremus littoris urbes:
 Ionicaq; caput gentis, celebremq; uirorum
 Mileton patriam, & Mycales sub rupe Prienen,
 Cum Colophone Ephesum Latoidos æde superbam.
 Hinc Sardi coniuncta tenent uineta Timoli,
 Clazomenæ littus, sinuosos Smyrna recessus.
 Interius Trallis, Philadelphia, Laodicea,
 Pergamus ac Thyatira: sed & clarissima rerum
 Troia sub idæis radicibus, unde Scamandri
 Et Simoentis aquæ uoluuntur in Hellespontum.
 Antandrus posthac subit, inq; Propontidis oris
 Cyzicus, extremoq; iacens Nicomedia Ponto.
 Hanc supra ad boream sunt & Chalcedones agri,
 Atq; Heraclei fines, ubi dicitur olim
 Cerberon Alcides ferro durisq; cathenis
 Ex Acheronte imo superas traxisse sub auras.
 Niceam Ascanius, sed Prusam illustrat Olympus.
 Inde Cythoriaco cum monte uidebis Amasrim,
 Et Teutranteos fines, notamq; Carambin:

T E R T I V S.

Moxq; Sinopenſes medijs ſpectantur Amiſi
 Partibus, irriguiſq; aſſueta Themiscyra campis,
 Hic & Amazonidum prope flumina Thermodoontis
 Caſtra fuiſſe ferunt: extrema in littora Ponti
 Vertice montano Trapeſus incluſa receſſit.
 Interiore Sebaſtopoliſq; & Amafia tractu,
 Ancyra & Iconium, Derbe, cumq; urbibus amplis
 Antiochenorum, uix nota parte coluntur.
 Hic tamen Aegeo curuis illabitur undis
 Meander, ſimul & cantu celebrata Cayſtri
 Flumina, Pactolo coniungitur aurifer Hermus:
 Vorticibusq; altis remorata fluenta Cayci,
 Atq; alij ſubeunt non parui nominis amnes.
 Parthenius poſthac, & Haly uicinior Iris,
 Sangariusq; petunt Euxini littora ponti.

His tamen omiſſis pariles uideamus ad ortum
 Armeniae tractus, praefecturasq; potentes,
 Et Pariedri altos apices, montesq; Ceraunos:
 Ulteriusq; auro celebratam & uellere Colchin.
 Aſt Albanorum medios includit iberos
 Planicies, ſinem Cyro quae ducit ab anne,
 Et premit coas Hircano littore partes.
 Samofata Euphratis ripas, Melitenaq; rura,
 Tigranocerta tenet colles, Artaxata campos.

LIBER

Caspia quâ præceps ad littora fertur Araxes.
Inde Dioscorias in sinibus Heniochorum,
Mercibus externis & uocum mille figuris
Inclyta, latifluas despectat Phasidis undas.
Nec procul Hermonassa uetus, uinclisq; Promethei
Caucasus, ac niuibus syluisq; grauatus opacis.
Essedones Colchis accedunt, moxq; Coraxi,
Cimmeriæq; graui pressæ caligine terræ.
Inde Melanchlænis Maotidos accola Sindon
Iungit laxamatas Scythici prope fluminis oram.
Quin & Hyperboreos montes, Scythiæq; niualis
Interiora tenent uariæ sine limite gentes.
Prima Arimasporum gryphis inimica propago,
Finitimi quoq; Amazonicæ telluris Alani:
Adde & Arimphæos laxartarumq; recessus,
Hippophagos, Anthropophagosq; Galactophagosq;
Quiq; intus folijs depectunt uellera Seres.
Multaq; præterea Scythicæ cognomina gentis,
Quas procul à Tanai boreali parte iacentes,
Immensus mediam per currens asida terram
Taurus ad extremum discludere dicitur ortum:
Taurus, qui dites populos terrasq; potentes
Indorum tepidos late speculatur ad austros.
Hic iacet emporijs tellus opulentiæ marinis,

Fertilio

Fertilis omnigenum rerum: semperq; uirenti
 Fronde nemus bifera crebros parit arbore fructus,
 Multaq; uastarum nutrit portenta ferarum.
 Nullæ illic hycmes, sed sol æstate pereuni
 Vicinis radijs uernantia temperat arua.
 Atq; ideo multæ gentes & maxima regna,
 Sinarumq; solum & Chryse peninsula. sed quis
 Omnia barbarici tractus longeq; remoti
 Nomina, tam tenui ualeat percurrere uersu?
 Indica cis rapidum spaciofo flumine Gangem
 Terra, Palimbotrosq; Chelonophagosq; colonos,
 Bracmanesq; tenet, mox duros Gymnosophistas,
 Bucephalæq; urbis fines, Nysamq; superbam,
 Quam Bacchus quondam primis orientis in oris
 Condidit: at Macedo non inferiora reliquit
 Oppida, transgrediens armis uictoricibus Indum.
 Haud procul oceani per littora flexa, Gedrosi,
 Carmaniq; iacent, & florentissima regna
 Persidis: ulterius Chaldæorumq; penates,
 Orchoa, Persepolisq;, simulq; Hecatompilos urbes,
 Susarumq; arces, Babylonicæq; arua coluntur.
 Ast in secessu duplici circumdata tellus
 Aequore, Petræos montes, desertaq; passim
 Iugera, felicesq; Arabum distinguere campos

LIBER

Dicitur: hæc Nabateorum procul intus ad ortus,
 Panchæumq; solum, Pygmæorumq; phalanges
 Terribiles gruibus spectat, pinguesq; Sabæos.
 Hæc thuris lacrymas, & odores pascit amoni,
 Cinnamaq;, costumq; simul, casiaq; saporem,
 Et nardi fruticem, ac stillantem cortice myrram.
 Nunc Sarraceni redolentibus undiq; campis
 Rura tenent, Mechanq; superstitione potentem,
 Atq; alias celebres dictis in partibus urbes.
 Sed nos Hyrcani repetemus littoris oram,
 Assyrios, Medos, Hyrcanorumq; colonos,
 Cyropolimq; arcem, Niniq; ad Tigridis undas
 Moenia, & Ecbatanis iunctam Ctesiphonta uetustis,
 Arfaciaq; urbis tractum, longeq; remotos
 Bactrorum populos, Paropanisadumq; recessus.
 His Arianorum gentes, Parthosq; fugaces,
 Sacharumq; domos, Arachosiaq; insuper arua:
 Multaq;, si libeat, Latie non cognita lingue
 Oppida, iam dictis poteris coniungere terris.

Africa nunc sequitur seruore notabilis ipso,
 Vasta, minusq; frequens, tantum foecunda ferarum.
 Interius quâ sol medius nullas iacit umbras,
 Vruntur flammis, siccisq; teguntur arenis
 Deserti tetro serpentum afflamine campi:

Quodq;

T E R T I V S.

Quodq; die, solis uiolento incanduit aestu,
 Humida nox reficit, paribusq; refrigerat horis.
 Sed notam Libyci peragrantes littoris oram,
 Solis ab occasu, solis uideamus ad ortum,
 Anteiq; domum Tingin, constructaq; Mauris
 Oppida, tum stellas humeris Atlanta ferentem:
 Vnde Molucha fluit, Maluæq; propinquior unda.
 Hic simul Icosium Cartennæq; arua coluntur,
 Pluresq; indigenis noti cognominis urbes.
 At numidas fines præterfluit Amsaga: post quem
 Hipponis geminæ Colopisq; uidebis utrinq;
 Mœnia, Rusicadæq; solum, sedemq; Siphacis
 Longius à pelago Cyrtam, et quos Tabraca campos
 Incolit: hinc Uticam et magnæ Carthaginis urbem
 Bragada limitibus nimium discernit iniquis.
 Mox geminæ Leptis tractus, Syrtiq; propinqua
 Clupea cum Taphris, ubi fundit in æquora Triton
 Collectas fluuio ternisq; paludibus undas.
 Hic circum gentes Nasamonum, Punica late
 Terra patet: mirumq; nimis quod inhospita Syrtis
 Littora Lotophagum diris incingit arenis.
 Proxymus hinc sequitur Cinyps, aræq; Philænon.
 Mox ad deucum penitus Catabathmon habebis
 Pentapolis tractum, et claram Ptolemaidis urbem,

LIBER

Hesperiam, Arsinoenq; simul, mediamq; Cyrenen,
 Ammonisq; domum, & geminam procul intus Oasim.
 Marmaridae posthac passim sine moenibus ullis
 Vilia dispersi subeunt magalia ciues.

Inde Parætonium Mareoticâq; arua sequuntur,
 Cum campis Aegypte tuis, qui littora rubri
 Vasta tenent pelagi, longoq; ex ordine tractu
 Aethiopum terris patrium clauduntur ad austrum.

Hic perhibent moles per iugera multa iacentes
 Pyramidum celsas superare cacumine nubes.
 Hic Psammettichi regis labyrinthius error:
 Pluraq; non minus his extant memoranda. sed ultro

Urbis Alexandri pariter, ueterisq; Canopi,
 Et Pelusi. icæ gemis prope littora fines,
 Ac procul à pelago celebres recitabimus urbes:
 Antiquæ Memphi iunctam Babylona recentem,
 Bubasti, Taneos, clarâq; Hyperionis arcem,
 Hermopolinq; Cynônq; polim: mox deinde uidebis
 Intus ubi Nilus Cancri secat astra, Syenen,
 Centifores Thebas, cultâq; Diospolis aulam,
 Et crocodileis exercita Tentyra monstribus,
 Omnigenumq; deûm dictis procul oppida terris.

Inde sub Aegypto minus hospita solis ob æstum
 Terra iacet campi longe lateq; patentis,

Monstrorum

TERTIVS.

Monstrorum domus, & rapidis loca subdita flammis.
 Decolor Aethiopum populus per littora sparsim
 Obtinet arduos vario cognomine tractus.
 Troglodytarum cultis hac parte cauernis
 Lucifero primi Blemya iunguntur ab ortu.
 Ast Agisimba procul gelidis discedit ab arctis,
 Atq; umbras rerum iucinos iactat in austos.
 Hic memorant Nilum Lunæ de montibus ortum,
 Per uarios riuos uastisq; paludibus auctos,
 Hinc Elephantinamq; urbem, lateq; patentem
 In medio Meroën concludere: proxima sed post
 Aegyptus latis spaciante flumine campis
 In pelagus Pharium septena per ostia fundit.
 Interius deserta tenent nudi Garamantes,
 Mox Elephantophaziq; Anthropophaziq; feruntur.
 Et Gamphasantes timidi, Satyriq; petulci.
 At procul hesperium late per littora tractum
 Atlantesq; feri, Getulorumq; coloni,
 Nigritæq; habitant, simul & phaurusia pubes:
 Insuper & plures alibi: sed promptius altis
 Nubibus, & nitidis dederim cognomina stellis,
 Quam totidem populos, linguas, faciesq; locorum,
 Regnaq; terrarum, cumq; ipsis oppida campis,
 Apricos montes, & opacas undiq; sylvas,

L I B E R

Stagnantesq; lacus, & crebri uorticis annes,
 Littoraq; & gratos possim comprehendere portus.
 Hæc tamen è multis uariarum nomine rerum
 Percurri breuiter mixtas regionibus urbes.
 Quarum pars superest prisco sub nomine, pars est
 Excidijs deleta: locisq; manentibus iisdem,
 Per totidem linguas & secula temporis acti
 Nomina diuersis causis mutata feruntur.

Nunc locus oceani, quæ sunt à Gadibus usq;
 Auroram, & totum quæ circumplectitur orbem
 Nereus, æquoreis ambitas dicere terras
 Fluctibus. extremo terrarum sine coluntur
 Cassiteri uenæ celebres grauiore metallo.
 At procul Hybernis succedunt Anglica regna,
 Littoribus Scotiæ coniuncta: sed Anglia primam
 Londinum, & claras per littora continet urbes.
 Orchades hinc multæ numerantur, & ultima Thule.
 Atq; in secessu propior Selandia tellus.
 Vltior Scythicus boreali frigore pontus
 Horret inaccessus glacie densisq; pruinis.
 Multæ autem terræ solis redeuntis ad ortus
 Vndiq; laudatis habitantur in æquore campis:
 Sed uix nomen habent peregrinis uersibus aptum.
 Taprobaneq; orbis medium sortita recessum,

Lucibus

T E R T I V S.

Lucibus æquatis depressos conspicit axes.
 Hanc circum oceano uariarum altrice ferarum,
 Quin & Erythraeo plures memorantur in alto.
 Gorgonis hinc sedes, & inhospita tecta Medusæ
 Hesperio tractu surgunt: mox arua beata,
 Et fortunatæ sparsa sine semine terræ.
 Est etiam ulterius non uisa prioribus annis
 Insula, diues opum cultuq; immanis agresti,
 Quam lucri studium, rerumq; cupido nouarum
 Prima sub extremo conspexit sole cadente.

 Illa tamen ualeant: iam nunc propiora sequuntur,
 Herculeoq; freto positis utrinq; columnis,
 Intromissa fluunt per apertas æquora terras,
 Extantesq; uagis campos mirantur in undis.
 In primis Ophiussa mari consurgit Ibero,
 Cumq; ebusitanis balearica regna colonis,
 Atq; aliæ plures passim sine honore iacentes.
 At breuibus spacijs despectat corsica tellus
 Littora Sardinia: Tyrrhenum deinde per æquor
 Pontia cum Prochyta, Caprea, Planasia: moxq;
 Scylla ferox canibus, simul & zanclea Charybdis.
 Ausonia Siculaq; tenent confinia terræ.
 Inde Pithecuse, Lipara & Vulcania, post quas
 Strongyle, & innumerae penitus uisuntur in alto

LIBER

Insula: ante alias sed enim præstantior (olim
 Cyclopum Cererisq; domus) Trinacria montes
 Finibus extremis diuersa per æquora fundit,
 Cumq; Peloriade Lilyben, uastumq; Pachynum;
 Interius celebrem flammis uiuacibus Aetnam,
 Atq; Erycis templum, & claras amplectitur urbes,
 Messanam, Catinam simul & megarensia rura,
 Cumq; Syracusis Drepanum, notamq; Panormum,
 Tauromenon, Camerinã, Agraganta, Leõtion, Hyblam.
 Sunt etiam Adriaco Diomedis nomine dictæ,
 Et quas Ionium late circumfluit æquor,
 Phæacum sedes Corcyra, & littus Echine
 Insula mox Cephalenorum, & nemorosa Zacynthus,
 Illustrisq; Ithaca, & Strophades quas dira Celeno,
 Harpyiæq; aliæ quondam tenuisse feruntur.
 Hinc Theganusa iacet, ueteriq; dicata Cythera,
 Insuper & Salamis, propiorq; Aegina: sed intus
 Myrtoum Sporades fluctu circumsonat æquor,
 Nisyron, Olearon, Theram, Melonq; rotundam,
 Syron & Hippirim, Patmon, uiridemq; Donyfam:
 Inde Lebynthon & Icariam, sparsasq; per altum
 Cycladas, albenemq; Paron, planamq; Seriphon,
 Mox Delon Mycone celsa Gyaroq; reuinctam,
 Florentemq; Cythion, Sicynon, sacramq; Lyæo

Naxon,

T E R T I V S .

Naxon, et hinc Siphnon, Rhenen, mox Tenon et Andrō.
 Separat Aonijs procul hinc Euripus ab oris
 Euboicas urbes, Chalcin, niueamq; Caryston,
 Ceneiq; iugum, infidumq; Capharea nautis.
 Adde tot Aegæo distinctas æquore terras,
 Sciathon, & nitidis letam Peparethon oliuis,
 Tum Scopelon, Scyrum, & Vulcani moenia Lemnum,
 Threiciamq; Sanum, Tenedon, mox Chion & Imbron,
 Et mitylenæam spaciofo littore Lesbon,
 Iunoniſq; domum, sed Astypaleia rura,
 Carpathijq; maris Rhodiorum & Apollinis urbes,
 Lindon, Ialysõnq; simul, ueteremq; Camiron.
 Illustrant etiam Creten hecatompolim urbes,
 Lyctus & hinc Gnosus, Cydon, Gortyna, Lycastus,
 Atq; aliæ, quarum uix nomina nota supersunt:
 Ida Iouis cunæ, & Dictæi culmina montis,
 Hisq; Samonion adiunges, Criuq; metopon.
 Issicus inde sinus Cypri complectitur urbes,
 Cum Salamine Paphũ, grauidamq; Amathunta metallis.
 Sed quid nota sequor? multæ sine lege iacentes
 Insulæ oceano in magno, medioq; profundo,
 Partim homini cultæ, partim deserta ferarum
 Pascua, neglectis pelagi clauduntur in oris.
 Quædam iam celebres, olim sine nomine terræ

LIBER

*Multarum nec honor priscus, neq; nomen habetur,
Sed libet hoc portu fessas subducere naues.*

RVDIMENTORVM COS=

mographicorum Liber IIII.

Postquam præcipuis cœli terræq; marisq;
Partibus inuicti, uerboq; creata potenti,
Humanæq; manus monumenta stupemus & artem:
Nunc propiora sequi, mundumq; uidere minorem,
Et quicquid propter talem deus ipse creauit,
Ingeniumq; hominis longo quæ repperit usu
Dicere pergemus: superent modò nomina rebus.
Principio terræ dominum, rerumq; potentem,
Præstantem specie, fortunatumq; superni
Numinis aspectu, quamuis damnauerit error
Impius, & diræ subiecit corpora morti:
Non tamen ingenue penitus uestigia formæ,
Nec data cesserunt diuinæ semina mentis:
Quæ solus nouit, solus scrutatur ab alto,
Qui regit affectus uarios, animisq; uigorem
Suggerit, & corpus magnis uirtutibus implet.
At nobis breuiter, quæ sensibus undiq; nostris
Occurrunt notæ referentur carmine partes
Corporis & summo quæ sunt à uertice membra.

Sanguis,

Q V A R T V S.

Sanguis, adeps, cerebrum & pingui cum carne medulla,
 Venarumq; uiae graciles, arteria, nerui,
 Ossaq; membranæ, sudoriferiq; meatus,
 Et cum uisceribus distinctæ in corpore fibra.
 Moxq; decus capitis uultus, geminæq; lucernæ
 Corporis, & custos teneræ palpebra pupillæ.
 Occiput atq; aures, cilium, caluaria, nasus,
 Maxillæ duplices, & frons sacrata pudori,
 Temporaq; & nares, calamistratiq; capilli,
 Elatumq; supercilium, promissaq; barba.
 Mandibulamq; tegens mentum, labiumq; decorum,
 Os hominis, rostrumq; auium, rictusq; ferarum.
 Hinc guttur subit, atq; imo tonsilla palato,
 Et gula dependens à faucibus, inq; recuruis
 Gingiuuis dentes, septæ munimina lingue.
 Affinis iugulo ceruix, collumq; superbum,
 Spinaq; uertebriis toto firmissima dorso,
 Brachia cum scapulis, humerus, manus, ulna, lacertus,
 Musculus, axillæq; cauæ, cubitiq; sequentes,
 Palmaq; cum digitis, index cum pollice, uerpus,
 Sinciput atq; uterus, cutis, & cum uentre papilla,
 Et uentris medium, atq; extremi corporis unguis,
 Hinc laterum robur costæ, præcordia, mammae,
 Intestinorum series, cordisq; recessus,

LIBER

Splen cum felle, iccur, pulmo simul ilia, lumbi,
 Et fons morborum stomachus, uesica, renesq;
 Pectora cum pignis, & edax cum clunibus aluus,
 Mentulaq; & femorum partes cum cruribus: inde
 Vulua, nates, inguen, matrix, præputia, testes,
 Cum genibus tali, & gemino cum poplite sura,
 Plantaq; cum pedibus, robustaq; tibia, coxæ,
 Postremiq; simul calces, & quicquid in ipso
 Corpore diuersum superest, propriumq; ferarum:
 Concha, pilus squammæ cum pennis, uellera, setæ,
 Ungula, cumq; toris palcaria, pellis & armi,
 Cornua cum cristis, mox cauda, proboscis & ale.

Sed dum præcipuos memoramus corporis artus,
 Sensim ad res alias uentum est: pariterq; uidentæ
 Quadrupedum species, sæuarumq; ordo ferarum,
 Iunctaq; reptilium uarijs insecta figuris,
 Squammigerumq; genus pisces, pictaq; uolucres:
 Et quicquid natum tellus habet, aër & unda,
 Atq; hominis pedibus subiectum, plurima passim
 Sponte sua confert securæ commoda uita.
 Principioq; duces, aries, & taurus, & hircus,
 Mox equus & mulus, uerres, maualis & agnus,
 Inde sues, ueruex, cumq; ægris porcus asellis,
 Lanigeriq; greges ouium, petulansq; capella,

Bubalus

Q V A R T V S .

Bubalus ac barrus, vitulus, bos, uacca, caballus,
 Capreoli, leporesq; leues, & odora canum uis,
 Armenia tigres, iracundiq; leones,
 Cumq; lupis urfi, lynces, panthera, camelus,
 Simius, ichneumon, erinaceus, hinnulus, histrix,
 Rhinoceros, elephas, crocodilus, cercopithecus,
 Tragelaphusq; hippopotamus cum dorcade ceruus,
 Sæuus aper, uolucresq; ibices, pardiq; feroces,
 Syluestresq; onagri, uulpes, leopardus & urus,
 Talpaq; luce carens, crocuta, sciurus, hyæna,
 Castores amphibij, lutræ, damaq; fugaces,
 Murilegi feles, sorices cum muribus atq;
 Mustelis, glires, uiuerra, cuniculus, hœdus:
 Ignotæq; aliæ species atq; ora ferarum,
 Quæ passim uariis sine nomine procreat orbis.
 Corporis exigua sunt & quæ mole feruntur,
 Fucus iners, apiumq; genus, uespæq; nocentes,
 Uifestumq; crabro pecus, atq; infestius œstrum,
 Musca, culex, bruchus, cynomya, teredo, locustæ,
 Atq; hyemis formica memor, segnisq; cicada,
 Blattaq; papilio, tineæ, & cum cimice bombyx,
 Pyraustæ simul & nitidis lampyrides alis,
 Curgulio, campe, conuoluulus atq; cerastes,
 Hinc eruca, pulcx, & amica cruoris hirudo,

LIBER

Stellio, lumbricus, scarabæus, araneus, aspis.
 Scorpheus, aspectuq; nocens basiliscus, echidna,
 Cochlea, & infestus serpens, buprestis & hydrus,
 Tum domiporta subit testudo, lacerta, dracones,
 Tippula, rana, grauis bufo, salamandra, rubeta,
 Cantharis ac limax, scolopendra, phalangia, gryllus.
 Quinetiam liquidis quædam pascuntur in undis,
 Ostrea cum conchis, cancer cum murice, perca,
 Cetus, amansq; hominis delphinus, phoca, balena,
 Versicolor polypus, cum passere salpa marino,
 Carpio cum scombris, & cum torpedine rhombus,
 Cumq; halece scarus, murenaq;, sepia, salmo,
 Gobijs, aurataq;, acipenser, mena, silurus,
 Tynnus & anguille, canis, & cum mugile congrus,
 Hinc lupus ac barbo, mulusq;, echeneis, hirundo,
 Quiq; ferunt alijs accepta uocabula rebus.
 Inde genus uolucrum cælo quod gaudet aperto,
 Anser, anas, perdix, turdus, gallina, palumbes,
 Nisus & accipiter, motacilla, monedula, miluus,
 Psittacus hinc sequitur, pictusq; nitentia pennis
 Corpora pauonum, phasianus, turtur, hirundo,
 Vocales merule, fringillaq; frigore gaudens,
 Regulus, halcyonesq; & sturnus, alauda, coturnix,
 Attagen atq; apodes, philomelaq;, passer, acanthis,

Pica

Q V A R T V S.

Pica loquax, aquilæq; leues, & garrula cornix,
 Graculus & picus, cuculus, curruca, columba,
 Gryphes hyperborei, phœnix simul ardea, cygnus,
 Struthius ac falco, & cum porphyrione, pygargus,
 Aëriæq; grues, longoq; ciconia rostro:
 Hinc fulica atq; parix, uultur, ficedula, mergus,
 Et cristatus epops, ibisq; infesta colubris,
 Noctuaq; & meropes, bubo funestus, & otus,
 Nycticorax, ululæ, strix, uespertilio, coruus,
 Quæq; locis alio uiuunt sub sole remotis,
 Et peregrina tenent cognomina. Protinus illis
 Quicquid in Alcinoi syluis, & Adonidis hortis
 Crescit, hamadryadum saltus, uiridesq; napæas,
 Et quas immenso tellus producit in orbe,
 Vallibus aut campis, fluuijsq; & montibus altis,
 Per uarias species nectemus in ordine plantas.

Primaq; citrus adest, mox cedrus & innuba laurus
 Hinc acer & ficus, pinguesq; sequuntur oliuæ,
 Pampineæ uites, & amictæ uitibus ulmi,
 Persicus atq; pirus, sambucus, amygdalus, ornus,
 Sacra Ioui quercus, frondosaq; tegmine fagus,
 Castaneæq; simul coryli, patulæq; iuglandes,
 Bdellia, lentiscus, fructuq; onerata rubenti
 Arbutus, & lentæ uictoris premia palmæ,

LIBER

Populus & præcox cerasus, nodosaq; cornus,
 Et platani steriles, curuataq; glandibus ilex,
 Hinc abies, pinusq; uirens, labrusca, cupressus,
 Esculus ac tedæ pingues, feruleq; minaces,
 Molle filer, piceæ, malus, terebinthus: at inde
 Taxus & annicolæ salices, lentæq; genistæ,
 Messpilus & morus, larix, oleaster, arundo:
 Mox hebenus, lotusq;, & spinis prunus acutis,
 Et cum iuniperis cytisi, fatuæq; mariscæ:
 Hinc tilia molles, & fraxinus utilis hastis,
 Horrentesq; rubi, simul & uiburna, chamædrys,
 Cum rusco sorbus, cum spino myrtus & abius,
 Perpetuoq; uirens buxus, tenuesq; myricæ:
 Milleq; pomorum species, quibus optima tellus
 Expromit uarios ima radice sapes,
 Cum nucleis resinam, & maturo semina fructu,
 Cumq; acinis baccas, glandesq;, uuasq;, nucesq;.
 Hinc frutices simul & nitidæ cum floribus herbæ,
 Balsama cum casia, thus, myrraq; nardus, amomum,
 Acacia & moly, mox dira aconita sequuntur,
 Narcissus, uiola, & nimium rosa plena pudoris,
 Caucalis, cenanthe, rododaphne & amaracus, iris,
 Acorus, hyssopusq;, althæa, lauendula, caltha,
 Fœniculumq; anisumq; chelidoniumq; crocumq;,
Rugosum

Q V A R T V S.

Rugosam piper, & pallentis grana cumini,
 Et cum lactucis caryophylla, zingiber: inde
 Ozima chærephylumq; immortalesq; amaranthi,
 Et satureia thymi refrensens thymbræq; saporem,
 Salvia, dictamnus, blittum, colocasia, sandyx,
 Peucedanumq; apiumq; melanthia, petroselinum,
 Ambrosia, & bacca semper frondentis acanthi,
 Capparis & tristes inulæ, corruda, sinapis,
 Artemidisq; chamæpityosq; atq; achrados herba,
 Allia cum cepis, coriandra, papauer, anethum,
 Corchorus in lachanis, carex, absinthia, spelta,
 Rutaq; serpillumq; & suaue rubetis hyacinthus,
 Silphion, andrachne, raphanus, nasturtia, caules,
 Brassica cum rapis, cyperus, spinachia, porrum,
 Pifa, fabæ, cicerès, reliquiq; leguminis ordo,
 Ordeaq; & milium, far, chondrus, auena, siligo,
 Infelix lolium, uiciæ, tristisq; lupinus,
 Triticæ messes, & humi nascentia fraga,
 Cum foenugræco staphylinus, aristolochia:
 Hinc cruca salax, scolymus, satyriq; gemelli,
 Marrubium, panicumq; & hyoscyamus, sagapenum,
 Lapsana, uerbascum, plantago, anchusa, simulq;
 Esula cum betis, solanum, strychnus, oryza,
 Lilia, mentastrumq; euphorbia, centaurea,

LIBER

Abrotanum, fesceli, mox & cynoglossa sequuntur,
 Asphodelus, smilax, cryngion, enneaphyllon,
 Pulegij, nepetæ simul & borraginis herba,
 Bettonica & scandix, muscus cum rore marino,
 Inde meliphyllon, panaces, scammonia, scilla,
 Solsequium, graucolens cunila, ac uerbena, pyrethrum,
 Hellenium, lupulus, buglossa, filix, adianthum,
 Errantes hederæ, lapathus cum baccare, malua,
 Menta, leonpodion, lentes, niueumq; ligustrum,
 Cum rutilis ebuli baccis, melilotus, hibiscus,
 Intybus atq; atriplex, boletus, tubera, fungi,
 Asparagi, pepones, bulbi, gelidumq; citrullus,
 Et tenero cucumis, longoq; cucurbita collo,
 Saxifraga, uriganum, mox glycyrriza, melones,
 Granaq; pæoniæ, uacinia, costus, aizon,
 Anhemis, & uiscum quod non sua seminat arbos,
 Ptisana, symphytonq; cichorea, myriophyllon,
 Clematis atq; aloë, ladanium, hypericonq; foratum,
 Hinc sifer, helleborusq; duplex, & noxia succo
 Galbana, lonchitis, mox camphora, tithymallusq;
 Mandragoraq; simul flores & mœsta cicuta,
 Spinaq; cum rusco, paliurus, lappa, triphyllon,
 Carduus ac tribulus, rhamnusq; urtica, faselus,
 Cum pentaphyllo salianca, dracunculus: inde

Cannabis

Q V A R T V S .

Cannabis & spartum, linumq; anagyrus & eruum,
 Iuncus cum scirpo, simul ulua, papyrus & alga,
 Stirps, radix, folium, flores cum cortice, rami,
 Spicaq; cum siliquis, stipuleq; & cubnus, arista.
 Sed quis cunctarum uires & nomina uerbis
 Explicet, aut possit totidem discernere formas?
 Cum plures herbæ quàm nomina: proinde relictis
 Naturæ rebus, magis explorata sequemur.

Atq; magistratus dicemus & officiorum
 Nomina, & artificum diuersas ordine sectas,
 Archiduces, comites, celsum cum principe regem,
 Induperatorem, chiliarchon, & inde tribunum.
 Hinc subit inuicti miles cum cæsaris armis,
 Satrapa, præfectus, gemino cum consule quæstor,
 Mox proconsul, eques, uexilliferumq; secuti
 Cum ducibus præco, legatus, scriba, satelles,
 Aedilis, prætor, iudex, equitumq; magister,
 Interrex, censorq; grauis, sanctusq; senatus,
 Patricioq; simul cum dictatore decani.

Carnifici iunctus centurio, lictor & augur,
 Pontificumq; grauis fido cum præside coetus.
 Iuitor atq; uigil, cumq; ædituente sacerdos.

Sunt etiam uariæ famosi nominis artes,
 Quas quis uel casu, uel quas ratione secutus:

LIBER

Hinc professorum uenit longissimus ordo,
 Grammaticus, rhetor, dialecticus, inde sophista,
 Astrologus, geometra simul, iurisq; peritus,
 Philosophus, medicus, post musicus atq; poeta,
 Cumq; mathematico socius chirurgus, et acri
 Physicus ingenio, uates, phonaescus, aliptes,
 Tibicen, historicus, phrygio, tractator arithmi,
 Bibliopola simul sculptor, cocus, archimagirus,
 Chalcographus, solers pictor, praesagus aruspex.
 Inde propola uenit pariter cum litis amante
 Causidico, post hunc fidicen, uespillo, magusq;
 Pannifices, fullo, tubicen, figulusq; sequuntur,
 Ustitor, aurifices, mercator, pharmacopola,
 Mox lapicida, faber, cytharædus, pellio, textor,
 Cumq; trapezitis, fusor, gemmarius: inde
 Vinitor, herbarum legulus, factorq; papyri,
 Athletæ, pugiles, et cum cursore probatus
 Schoenobates, tonsor, chartarius et gladiator,
 Quiq; simul statuas, unguentaq;, cribraq;, sellas,
 Carbonesq; solent et uitra parare, quibusq;
 Bractea, marsupium, pariter cimenta, sagittæ,
 Plaustraq; carpentumq; dedisse uocabula constat.
 Feniificesq; simul sutor, coriarius: et mox
 Oeconomus, lanius, pincernaq; et architriclinus.

Pistor,

Q V A R T V S.

Pistor, & hinc molitor, mensarius, & publicanus:
 Tum gladiatorum opifex, & notior hospite caupo,
 Nauta simulq; agilis remex, auriga, uictor,
 Agricola atq; olitor, piscator, uillicus, auceps.
 Hinc durus messor, tornarius, histrio, sartor,
 Mulio & ægonomus, uenator, fossor, agaso,
 Pastor & upilio, mox bubsequa, mango, subulcus.
 Inde gradus ueniunt, & iuncti sanguine coetus,
 Agnati pariter cognatorumq; propago,
 Affinis, coniunx uxor, procus atq; maritus,
 Cum socero, sponsusq; gener, socrusq;, nurusq;,
 Sobrini, patruusq; grauis, geminiq; parentes
 Cum genitrice pater, matertera, consobrini,
 Germaniq; simul fratres, gratæq; sorores:
 Hinc patruelis adest, natiq; simulq; nepotes,
 Mox & auus proauusq; & amunculus atq; gemelli,
 FratRIA cum leuiro, iunctusq; sororius: inde
 Vitricus, atq; audax sequitur cum glorie nouerca.
 Priuignus pariterq; amita atq; amitinus: at ultra
 Patronusq; reusq; cliens, testator & hæres,
 Et cum legitimo paruus tutore pupillus.

Nunc simul ingenijs clarorum inuenta uirorum
 Instrumenta, operum uariis quæ postulat usus:
 Et structurarum partes, luxusq; tegentis

LIBER

Corpus, & escarum percurret nomina carmen.
 Quamquam hæc de multis sint pauca uocabula rebus:
 Mensa, tripos, flabrum, catinus, scultella, canistrum,
 Urceus ac scyphus, mox amphora, cantarus, urna,
 Olla, lebes, cacabus, discus, sartago, patella;
 Arca, lagena, cadusq; & cocta fidelia limo,
 Libra, calix, modius, crater, lanx, quadra, salinum,
 Pocula cum calathis, guturnia peluis, amussis,
 Et cum pistillo, mortaria, follis, ahenum,
 Fuscina, marsupium, & firmis carchesion ansis:
 Inde ueru, coclear, chytropus, mantile, paropsis,
 Cupaq; cum oculis, cyathi, pateræq; capaces:
 Mox infundibulum, culter, craticula, funda,
 Mappa simulq; abacus, lychnus, cum forfice, cribrum,
 Atq; Cytoriaca plenæ cum pyxide cistæ.
 Tessera cum talis, agilis pila, deinde fritillus,
 Tibia, testudo, cytharæ, tuba, fistula, plectrum,
 Dux laterna uix, speculum, candelabra, sistrum,
 Stragula, lodices, lectus, substrataq; mollis
 Culcitra, puluinar, cunabula, sponda, scabellum,
 Scrinia, cervical, iunctisq; aulæa, tapetis,
 Circinus, ampullæ: mox dentiscalpia, corbes,
 Anclia, rastelli, mulctrale, catena, batillum,
 Fusus, uerticulumq; colus, glomus, annulus, orbis,

Filaq;

Q V A R T V S.

Filaq; pecten, acus, simul addita licia tela,
 Hinc dolabra, lima, cum forcipe, malleus, incus,
 Ascia cum terebro, cuneus cum cote, securis:
 Tum runcina, scopæ, fabrilia scalpra, dolones,
 Torcular, & prælum, ac dentatæ lamina serræ,
 Sarcula, uentilabrum, & triplici cum falce bidentes,
 Carpentum, temo, currus, rota, uomis, aratrum,
 Arbuteæ crates, & mystica uannus lachi,
 Stiuaq; cum radijs, buris, ligo, canthus & axis:
 Hinc saccus, dolium, contextaq; fiscina uirga.
 Gausape, mox restis, pluteus, lectica, cylindrus,
 Tribulaq; traheaq; & iniquo pondere rastri,
 Sella quoq; & phaleræ, strigiles, furcaq; bicornes,
 Calcar cum stimulis, & ephippia, frena, capistrum,
 Retia, muscipulaq; amites, pedicæ, atq; matellæ,
 Verriculumq; auidisq; uoratus piscibus hamus,
 Hastaq; cum clipeo, gladius, uagina, bipennis,
 Clauz, simulq; arcus, & plena pharetra sagittis,
 Pugio, bombardæ, catapultæ, balista, flagellum,
 Mantica, malluuium, trochus atq; nouacula, palma.
 His quoq; diuersæ succedunt ordine partes,
 Aedibus in cunctis quæ plus uel minus uel struuntur:
 Porticus, aula, domus, pauimentum, lumina, postes,
 Ostia, uel vestibulum, & bifores cum cardine ualuæ.

LIBER

Atria, triclinium, puteus, cœnacula, scamnum,
 Cum locuplete penu stabulum, uiuaria, celle,
 Hinc hypocausta, bases, camerae, celsæq; columnæ,
 Iunctaq; cum caueis apotheca, cubilia, fornix,
 Carcer, & effosso deducta cloaca canali:
 Inde peristylum, testudo, gynæcion, antes,
 Cum fundamento paries, laquearia, portæ,
 Ianua, & interior postica, fenestra, lacunar,
 Pessulus atq; seræ, clauessq;, repagula, uectes,
 Pergula, scala, gradus, podium, præsepe, caminus,
 Moxq; culina, focus, fornax, fumaría, furnus,
 Hortus & impluuium, granaria, balnea, turres,
 Arca, protectum simul & subgrundia, cubnen,
 Scandula cum trabibus, tegulaeq; & tignus, & imbrex,
 Horrea, cancelli, & summi fastigia tecti.

Sunt etiam nauis partes, & multa supellex,
 Malus, & antennæ transuersis cornibus, unde
 Carbasæ dependent, remi, crassiq; rudentes,
 Transtrorum series, pariterq; harpago, carina,
 Ancora cum rostro proræ, fixusq; repandis
 Puppibus, & certo rectus moderamine clauus.

Indumenta simul uario confecta labore,
 Pellibus & pannis, de bombyce, uellere, lino:
 Purpura, pelliciumq;, chlamys, toga, penula sindon,

Pallia,

Q V A R T V S.

Pallia, diplois, strophium, multicia, peplum,
 Hinc tunicis manice sunt, & redimicula mitris:
 Byssus ad hæc, & cum lato sudaria clauo,
 Infulaq; & regale decus diadema sequuntur,
 Bullaq; & interula, stola, flammea, uitta, lacerua,
 Cingulus & caligæ, braccæ, prætexta, tiaræ,
 Baltheus ac thorax, galeæ. mox fibula, cestus,
 Fascia, ciliciumq; & prodigiosa cuculla,
 Fimbria, reticulum, chirotheca, monilia, palle,
 Sandalium, torques, tremuleq; in uertice criste,
 Supparus atq; sagum, loricaq; limbus, abolla,
 Centones, trabeæ, cum cyclade, læna, calyptra,
 Palludamentum, femoralia, bardocucullus,
 Calceus, atq; ocreæ, conus, pileusq; galerus,
 Cum solcis, crepidæ, socci, celsiq; coturni.

Sunt etiam omnigenum delectamenta ciborum,
 Siue ea dura fames reperit, siue ipsa uoluptas:
 Panis & intritum, simul & bellaria, pultes,
 Assaq; cum frixa atq; elixa carne, medulla,
 Condimenta salis, mox & prædulcia mella,
 Saccaron, ossa, garum, tucceta, tomacla, polenta
 Cum pulpamento, scriblita, botellus, & ouum,
 Artocreæq; fauiusq; recens, obsonia, manna,
 Pappaq; sarcimen, petaso, placenta, butyrum,

L I B E R

Durati sale terga suis, cum sumine, perna,
 Caseus, isficium, succidia, deinde minutal,
 Castane æq; nuceq; & suaue rubentia mala.
 Hisq; epulis grati miscentur sepe liquores,
 Hydromel, & mulsum, cereuisia, nectar, acetum,
 Potus aquæ, zythum, cum succo pinguis oliui,
 Cumq; mero, uinum dilutum, ac defruta, mustum.
 Hinc murie latices, & optimi copia lactis,
 Vile serum, uappæq; stupor, siceræq; sapes.

Verum hæc humanæ diuis concessa saluti,
 Morborum ingeni contra pensantur accruo:
 Quos tandem pariunt utciati in corpore primum
 Quattuor humores, cholera & cum sanguine phlegma
 Atq; melancholia: & rerum peruersus abusus:
 Nanq; ær, cibus & potus, motusq; quiesq;,
 Somnus & excubiæ, replendiq; insuper ordo,
 Affectusq; animi, multum dominantur utranq;
 In partem, & prauo generant moderamine morbos:
 Qui partem chronici, partim dicuntur acuti.
 Hinc tussis, spasmus, tetanus, dyspnoea, catarrus,
 Vuula, singultusq;, & cum raucedine rheuma,
 Strumaq; cum gibbo, sycosis, uerruca, cicatrix,
 Vomica, lichenes, uarix, glaucoma, parotis,
 Et cum furfuribus, cumq; intertrigine scyrrus,

Lentigo

Q V A R T V S.

Lentigo ac scabies, & cum porrigine, psora,
 Phthiriasisq; scatens, furunculus, inq; petigo,
 Et quæ uicini corpus contagia lædunt,
 Mydiasisq; simul madarosis, opisthotonosq;,
 Polypus, & graueolens ozæna, grauisq; coryza:
 Hinc & alopeciam sequitur cephalæa, ueternus,
 Leucoma, ægilops, ophthalmia, branchus & aphtha,
 Trichiasis, uutiligo, simulq; scotoma, synanche,
 Et tactu memagra nocens, epinyctis & alphos,
 Phthisis, crysipelas, anorexia, syncope & asthma:
 Moxq; paronychiae morbo subit algos odonton,
 Hemicæna grauis, manuum nodosa chiragra,
 Lepra, elephantiasis, cancer, gangræna, parulis,
 Hernia, prurigo, rhagades, tumidæq; mariscæ:
 Inde gonorrhœæ labes, stranguria, & horror,
 Ischias, arthritis, phagedæna, podagra, marasmus:
 Tum dysenteriae fluxus, & tormina uentris,
 Cumq; diarrœa, lienteria, atq; tenasmus,
 Icterus, ascites, simul hæmorrois, & hydrops,
 Bulimus, & languens dyspepsia, calculus, ichor,
 Colica, lithiasis, dysuria, mox diabetes,
 Cumq; priapismo, bubon obscæuus: at inde
 Cæliacus morbus, pleuritis, & enterocele,
 Cardiacusq; dolor, tonsilla, nephritis & anthrax,

LIB. QVARTVS.

Incubus, hydrophobus, raptæq; epilepsia mentis,
Quem morbum herculeū dicunt, sacrumq; caducumq;
Infaustumq; inter suffragia committalem:
Nec paralysis abest, pariterq; epidemica pestis,
Ecstasis, & maniae furor, atq; insana phrenitis,
Ulcus, abscessusq; graues, apoplexia morbus
Sonticus: hinc herpes, & condyloma sequuntur,
Exanthema, simulq; oscedo, cachexia, phlegmon,
Pulmonis splenisq; labor, cephalalgia: febres,
Hectica cum putrida, tritæa, & ephemera, caussæ,
Quartana, atq; aliæ, quarum discrimina nouit,
Quī solus mundi cunctas speculatur abyssos.

Et nos chiliadas rerum numerare parati,
Vocibus in medio priuamur: nec tamen ista
Nomina cum proprijs pigeat perdiscere rebus.
Ceteræ, quæ restant, nec sunt numerata sub istis
 explebunt doctorum scripta uirorum.
 difficili functi mea musæ labore,
 perculsa graui premeremur pectora fluctu,
 & inter media, & rabiosam demonis iram:
 termina nunc alios potius cantare sinamus.

FINIS.

